

Metodika pro katechetu

Metodika nabízí text k powerpointové prezentaci a aktivity, které lze využít při katechezi mládeže a dospělých.

1) Aktivita na začátek: přiřazení informací k Janu Bulovi, Václavovi Drbolovi nebo k oběma.

Seznámení s Janem Bulou a Václavem Drbolou

Určete (spojte), ke komu jednotlivé informace patří – k Janu Bulovi, Václavu Drbolovi nebo k oběma.

Správné řešení:

Jan Bula: Narodil se 24. června 1920 v Lukově u Moravských Budějovic. Působil jako kaplan a následně jako farář (administrátor) ve farnosti Rokytnice nad Rokytnou.

Je extrovert. Věnuje se malování, včelaření, pomáhá organizovat ochotnické divadlo. „Pán Bůh mi vyměřil krátký život. Ale věřím, že nebyl nadarmo.“

Václav Drbala: Narodil se 16. října 1912 ve Starovičkách u Hustopečí. Působil jako farář v Babicích u Lesonic (okr. Třebíč). Má spíše vážnější a tichou povahu. Působil jako kaplan ve farnosti Bučovice, kde se zapojil do činnosti Orla a dalších spolků, věnoval se dětem a mládeži.

Oba: I přes zákaz státní moci přečetl Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu. Odsouzen v souvislosti s babickým případem. Popraven v Jihlavě.

2) Video

Seznámení s postavami a dobou díky krátkému videu o době totality a umučených kněží.

<https://www.youtube.com/watch?v=EpByJzH6Wqc>

Jaká 3 hlavní poselství života Jana Buly a Václava Drboly video nabízí? Diskuze nad těmito výroky (Vyjádření souhlasu, nesouhlasu, zkušenosti, doplnění, úpravy...) Jaká další poselství případně mohou

mučedníci totality přinést nám a naší době?) Varianta: rozdělit katechizované na 3 skupiny, každá se zamyslí nad 1 výrokem.

1. Láska je silnější než nenávist.
2. Pravda má větší moc než lež.
3. Odpuštění dokáže prolomit i tu největší nespravedlnost.

3) Powerpointová prezentace

1. snímek

Aktivita: Brainstorming pojmů, které vystihují dobu komunistické diktatury (např. strach, nejistota, lež, dezinformace, prosazování jedné ideologie, snaha ovládnout jak veřejný život, tak i myšlení lidí.)

2. snímek

Jan Bula se narodil 24. června 1920 v Lukově u Moravských Budějovic v den svátku patrona místního kostela – sv. Jana Křtitele. Po něm dostal i křestní jméno. V dětství na něj měl velký vliv místní farář Cyril Bojanovský. Studuje na gymnáziu v Moravských Budějovicích, kde vydává s kamarády studentský časopis „Ekrazit“. Mladý Jenda zde např. píše básničky na pány profesory. Naštěstí ti mají smysl pro humor. Po maturitě odchází do Brna, chce být knězem. Jeho studium ale poznamená II. světová válka. V únoru 1943 je poslán na nucenou práci v rámci tzv. totálního nasazení. Pracuje v keramičce. Po válce, 29. července 1945, je vysvěcen v brněnské katedrále na kněze.

3. snímek

Jan Bula je ustanoven kaplanem v nedaleké Rokytnici nad Rokytnou a angažuje se v organizaci Orel, cvičí, pomáhá organizovat ochotnické divadlo a maluje (řada jeho maleb se dochovala). Kromě toho se věnuje práci na zahradě a včelaří.

Po únoru 1948 nastává v naší zemi konec demokracie a začíná více než čtyřicetiletá komunistická diktatura.

V červnu 1949 měl být v kostelích čten „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“, který oznamoval útoky režimu na církev. Úřady jeho čtení zakázaly, ale Bula se rozhodl neustoupit. Text přece jen přečetl při slavnosti Božího těla a doprovodil jej vlastním komentářem, za což byl odsouzen na jeden měsíc do vězení, ale následně získal prezidentskou milost.

Osudným se pro Jana Bulu stane 25. únor 1951, kdy ho navštíví bývalý spolužák Ladislav Malý, vydávající se za agenta zahraniční rozvědky. Přesvědčuje ho, že pomáhá při útěku z domácího vězení arcibiskupovi Beranovi, který se skrývá poblíž a hledá spolehlivého zpovědníka. Jan Bula ovšem brzy zjistí, že Malému se kvůli jeho chování věřit nedá, zvláště když za ním přišel na faru opilý a s pistolí v ruce. Poté co Jan Bula Malého prokoukl, snaží se zachránit, co se dá, zadržuje kompromitující dopisy Malého, aby neuvedl do neštěstí další lidi.

Jan Bula byl zatčen 30. dubna 1951 po výuce náboženství. Během výslechů byl krutě mučen, přišel o přední zuby a utrpěl další zranění. Netušil, k čemu se má vyšetřovatelům přiznat. Po vraždě tří funkcionářů Místního národního výboru v Babicích u Třebíče (název farnosti je Babice u Lesonic), ke které došlo 2. července 1951, byl obviněn z pomoci teroristovi Ladislavu Malému. Tato událost rozpoutala tzv. babické procesy. I přesto, že v den vraždy byl Jan Bula (i Václav Drbola) už ve vězení, byl odsouzen za pomoc Ladislavu Malému, který byl strůjcem vraždy. Případ Babice spustil obrovskou vlnu zatýkání a monstrprocesů. Komunisté tvrdě útočili proti církvi, rolníkům, skutečným i domnělým odpůrcům režimu. Nešlo o to, vyšetřit vraždu jako kriminální

čin. Cílem bylo odsoudit ty, kteří byli v kontaktu s Ladislavem Malým a byli režimu nepohodlní. O rozsudcích ve skutečnosti rozhodli vrcholní představitelé komunistické strany.

Soud ho pak 15. listopadu 1951 odsoudil k smrti a 20. května 1952 byl v Jihlavě popraven.

4. snímek

Václav Drbola se narodil 16. října 1912 ve Starovičkách u Hustopečí. Je nejstarší ze sedmi sourozenců. Oba rodiče, Růžena i Václav, pracují v zemědělství. Na Václava Drbolu měl velice silný vliv místní farář Cyril Vala. V roce 1938, kdy se Evropa chystá na válku, je brněnským biskupem Josefem Kupkou vysvěcen na kněze. Začíná jako kaplan ve Slavkově u Brna, později je přeložen do Čučic, následují Bučovice, kde má na starost především mládež a děti.

5. snímek

Jakmile válka skončí, angažuje se i v lidové straně a také se zapojuje do činnosti Orla a dalších spolků. Místní komunisté jej hned po únorovém převratu označí za nepohodlného. Veřejně přečetl „Oběžník katolickému duchovenstvu a věřícímu lidu“, podepsaný arcibiskupem Beranem, nicméně nedoprovodil jej vlastním komentářem, jak to udělal Jan Bula.

V únoru roku 1950 je Václav Drbola přeložen na faru do Babic. Také on se podobně jako Jan Bula setká s Ladislavem Malým a také uslyší jeho smyšlený příběh o útěku arcibiskupa Berana a hledání spolehlivého zpovědníka. Je sice po zatčení Jana Buly varován, ale už je pozdě. Je zatčen 17. června 1951. Po zatčení byl vystaven mučení. Jeho fara sousedila se školou, kde došlo k vraždě tří funkcionářů. Měl se přiznat k návodu k této vraždě. K činu spáchanému dva týdny po jeho zatčení, k činu, o kterém se dozvěděl až ve vězení. Václav Drbola byl souzen již deset dní po vraždě, ve dnech 12. až 14. července 1951 v Jihlavě, kde byl a 3. srpna téhož roku popraven.

6. snímek

Papež Lev XIV. formálně potvrdil záměr blahořečení Jana Buly a Václava Drboly. Církev tak oběma mužům přiznává zásluhy a ctnosti spojené s mučednickou smrtí.

Mučednictví znamená, že člověk podstoupí smrt kvůli své víře a věrnosti Kristu. Aby církev mohla někoho uznat za mučedníka, musí být naplněno:

1. Dobrovolné přijetí smrti – mučedník smrt nevyhledává, ale když je postaven před volbu zapřít víru nebo zemřít, zůstává věrný Bohu.
2. Přímá souvislost s vírou – příčina smrti musí být tzv. odium fidei („nenávist k víře“). To znamená, že člověk je zabit proto, že je křesťanem, praktikuje víru nebo že odmítá zapřít Krista.
3. Křesťanský postoj oběti – mučedník má zemřít s vírou, nadějí a láskou, ne z nenávisti nebo touhy po násilí.

Zdroj: Jiří Mikulášek: Sejdeme se v nebi. Životní příběh mladého kněze Jana Buly. Biskupství brněnské 2023.

Návrhy aktivit k jednotlivým tématům

Osobnost Jana Buly a Václava Drboly:

Aktivita: Diskuze, v čem je pro mě Jan Bula a Václav Drbola inspirací. V čem jsem já pro druhé inspirací? V životopisech Jana Buly i Václava Drboly se uvádí, že na jejich životy měli výrazný vliv kněží Cyril Bojanovský a Cyril Vala. Jaké osobnosti a události ovlivnily můj život?

Katechizovaní si nakreslí čáru života. Na začátek napíší datum svého narození a pak si k ní zapisují události a osoby, které měly určující vliv na jejich život.

Jan Bula z vězení v dopise na rozloučenou svým blízkým napsal: *Měl jsem mnoho plánů, jak víš, a stačí maličkost a je po všem. Největší posilou je mi to, že jsem věrně sloužil Bohu až do konce. Pán Bůh mi vyměřil krátký život. Ale věřím, že nebyl nadarmo.*“

Na konci „své čáry“ si každý může napsat větu, kterou by rád slyšel na konci svého života.

Na závěr se aktivita ukončí modlitbou vděčnosti za to, co každému Bůh dal do života.

Období totality

Aktivita: Brainstorming pojmů, které vystihují dobu komunistické diktatury (např. strach, nejistota, lež, dezinformace, prosazování jedné ideologie, snaha ovládnout jak veřejný život, tak i myšlení lidí.)

Aktivita: Sdílení svědectví, která kolují v rodinách z doby totality.

Na závěr zakončit modlitbou za všechny oběti totalitních režimů a poděkovat za dar svobody.

Odpuštění

Odpuštění je nejen rozhodnutím, ale i dlouhým a náročným procesem. Často bývá bolestivé a vyžaduje čas. Neznamená to, že bolest okamžitě mizí, ale že se z jejího zajetí postupně osvobozují – přestává ovládat můj život a já se vzdávám touhy po pomstě. Ježíš je největším příkladem odpuštění a zve nás dokonce i k lásce k našim nepřátelům. Stejně tak dokázali odpustit i Jan Bula a Václav Drbala.

Aktivita: Komu já potřebuji odpustit? Je to nějaká konkrétní osoba? Jsem to já? Nebo potřebuji být upřímný/á k Bohu a říct mu, co mě hněvá?

Dáme prostor, aby si katechizovaní mohli v tichosti napsat na lísteček, co je tíží, nebo komu potřebují odpustit. Lístečky zůstávají osobní – nikomu je neukazují. Poté je společně zmačkáme a hromadně spálíme. Při tom zdůrazníme očištnou symboliku ohně, který je zároveň jedním ze symbolů Ducha Svatého.

Oheň nám připomíná, že Duch Svatý přichází, aby očišťoval, obnovoval a oživoval. Proto ho zveme do našich vztahů, do našich zranění i situací, které potřebují uzdravení. Můžeme ho vzývat jako toho, kdo přináší proměnu a nové začátky.

Na závěr se společně pomodlíme modlitbu *Otče náš*, se zvláštním důrazem na slova: „A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“

Dezinformace

Seznámit s metodou Filtr dobra, díky které se stáváme citlivými na to, zda to, co říkáme a sdílíme, přináší dobro, nebo ne.

Můžeme si položit tyto tři otázky: Je to pravda? Je to laskavé? Je to potřebné?

Účastníci si vyzkoušejí, jak by podle těchto „filtrů“ reagovali na různé situace (např. drby, sporné příspěvky, neověřené zprávy). Je možné podívat se přes tento filtr na různé aktuální novinové články, videa atp.